TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. rugpjūčio 1 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Muitų sąjunga – Importo arba eksporto muitų grąžinimas arba atsisakymas juos išieškoti – Reglamentas (EEB) Nr. 1430/79 – Pažeidžiant Sąjungos teisę surinkti muitai – 2 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa – Grąžinimo savo iniciatyva sąlygos – Šių muitų surinkimo nepagrįstumo nustatymas, kol nepasibaigė trejų metų laikotarpis nuo jų įtraukimo į apskaitą dienos – Nustatymas, kuris reiškia, kad nacionalinė muitinė turi informacijos apie atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų tapatybę ir kiekvienam iš jų grąžintinas sumas – Šios muitinės pareiga imtis būtinų ir tinkamų priemonių, kad gautų tokiam grąžinimui reikalingos informacijos“

Byloje C-206/24

dėl *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas, Prancūzija) 2024 m. kovo 13 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2024 m. kovo 14 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

YX,

Logística i Gestió Caves Andorranes i Vidal SA

prieš

Ministre de l’Économie, des Finances et de la Relance,

Directeur général des douanes et droits indirects

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė M. L. Arastey Sahún (pranešėja), teisėjai D. Gratsias, E. Regan, J. Passer ir B. Smulders,

generalinis advokatas R. Norkus,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: prancūzų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos P. Chansou ir B. Travard,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Demeneix ir B. Eggers,

susipažinęs su 2025 m. kovo 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1979 m. liepos 2 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1430/79 dėl importo arba eksporto muitų grąžinimo arba atsisakymo juos išieškoti (OL L 175, 1979, p. 1), iš dalies pakeisto 1986 m. spalio 7 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 3069/86 (OL L 286, 1986, p. 1) (toliau – Reglamentas Nr. 1430/79), 2 straipsnio 2 dalies ir 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307) (toliau – Bendrijos muitinės kodeksas), 236 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant YX ir *Logística i Gestió Caves Andorranes i Vidal SA* (toliau – *Caves Andorranes*), pagal Andoros teisę įsteigtos bendrovės, ginčą su *ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance* (ekonomikos, finansų ir ekonomikos atsigavimo ministras, Prancūzija) ir *directeur général des douanes et droits indirects* (muitinės ir netiesioginių mokesčių generalinis direktorius, Prancūzija) dėl nepagrįstai surinktų muitų už iš trečiųjų šalių į Andorą importuotas prekes grąžinimo savo iniciatyva.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 1430/79

3 Reglamento Nr. 1430/79 1 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Šiame reglamente nustatytos sąlygos, kuriomis kompetentingos institucijos grąžina importo ar eksporto muitus arba atsisako juos išieškoti.

2. Šiame reglamente:

<…>

e) „įtraukimas į apskaitą“ – administracinis aktas, kuriuo atitinkamai nustatoma kompetentingų institucijų renkamų importo ar eksporto muitų suma;

<…>“ (Neoficialus vertimas.)

4 Šio reglamento 2 straipsnyje buvo nustatyta:

„1. Importo muitai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti, jeigu kompetentingoms institucijoms priimtinu būdu nustatoma, kad į apskaitą įtraukta šių muitų suma:

– yra susijusi su prekėmis, dėl kurių skola muitinei neatsirado arba kurių skola muitinei išnyko kitaip nei sumokėjus mokėtiną sumą arba suėjus senaties terminui,

– dėl kokių nors priežasčių yra didesnė nei ta, kurios buvo reikalaujama pagal teisės aktus.

2. Importo muitai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti dėl vienos iš 1 dalyje nurodytų priežasčių, jeigu per trejus metus nuo tos dienos, kai už muitų surinkimą atsakinga institucija juos įtraukė į apskaitą, atitinkamai muitinės įstaigai pateikiamas prašymas.

Šis laikotarpis negali būti pratęsiamas, išskyrus atvejus, kai suinteresuotoji šalis pateikia įrodymų, kad pateikti tokį prašymą per nustatytą laikotarpį jai sukliudė ypatingos aplinkybės arba *force majeure*.

Jeigu kompetentingos institucijos per šį laikotarpį pačios nustato, kad susiklostė kuri nors iš šio straipsnio 1 dalyje aprašytų situacijų, jos savo iniciatyva grąžina arba atsisako išieškoti muitus.“ (Neoficialus vertimas.)

5 Minėto reglamento 15 straipsnio pirma pastraipa buvo suformuluota taip:

„Importo arba eksporto muitai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti tik asmeniui, kuris tokius muitus sumokėjo arba privalo juos sumokėti, arba asmenims, kurie perėmė jo teises ir pareigas.“ (Neoficialus vertimas.)

6 Reglamentas Nr. 1430/79 buvo pripažintas netekusiu galios Bendrijos muitinės kodekso 251 straipsniu.

Bendrijos muitinės kodeksas

7 Bendrijos muitinės kodekso 236 straipsnyje buvo nustatyta:

„1. Importo arba eksporto muitai grąžinami nustačius, kad tada, kai jie buvo sumokėti, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti arba kad ši suma buvo įtraukta į apskaitą nesivadovaujant 220 straipsnio 2 dalimi.

Importo arba eksporto muitus atsisakoma išieškoti nustačius, kad tada, kai jie buvo įtraukti į apskaitą, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti arba kad ši suma buvo įtraukta į apskaitą nesivadovaujant 220 straipsnio 2 dalimi.

Muitai negrąžinami ir neatsisakoma jų išieškoti, jeigu įvykių, dėl kurių buvo sumokėta arba įtraukta į apskaitą teisiškai neprivaloma sumokėti pinigų suma, priežastis buvo tyčiniai suinteresuoto[jo] asmens veiksmai.

2. Importo arba eksporto muitai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti, jeigu per trejus metus nuo skolininko informavimo apie tokių muitų sumą dienos atitinkamai muitinės įstaigai pateikiamas prašymas.

Šis laikotarpis pratęsiamas, jeigu suinteresuotas[is] asmuo pateikia įrodym[ų], kad pateikti tokį prašymą per nustatytą laikotarpį jam sukliudė ypatingos aplinkybės arba *force majeure*.

Jeigu muitinė per šį laikotarpį pati nustato, kad susidarė kuri nors iš 1 dalies pirmo[je] ar antro[je] pastraipose aprašytų padėčių, ji grąžina arba atsisako išieškoti muitą savo iniciatyva.“

8 Pagal šio kodekso 253 straipsnio antrą pastraipą jis buvo taikomas nuo 1994 m. sausio 1 d.

9 Minėtas kodeksas panaikintas 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 450/2008, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotas muitinės kodeksas) (OL L 145, 2008, p. 1), 186 straipsniu, o šis kodeksas buvo panaikintas 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 267, 2016, p. 2), 286 straipsniu.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 1988–1991 m. pagal Andoros teisę įsteigtos bendrovės per bendrovę *Ysal*, Prancūzijoje įsteigtą muitinės tarpininkę, importavo į Andorą prekes, be kita ko, iš trečiųjų šalių. Už šį importą Prancūzijoje buvo sumokėti muitai. Tuo metu Prancūzijos muitinė reikalavo, kad iš trečiųjų šalių į Andorą įvežamos prekės būtų išleistos į laisvą apyvartą, kai kerta Prancūzijos teritoriją.

11 1991 m. sausio 23 d. Europos Komisija paskelbė Pagrįstą nuomonę COM(90) 2042 *final*, joje, pirma, konstatavo, kad numačiusi tokį išleidimo į laisvą apyvartą reikalavimą Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, ir, antra, paragino šią valstybę narę per 30 dienų imtis reikiamų priemonių, kad būtų atsižvelgta į šią pagrįstą nuomonę.

12 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad 1991 m. kovo 27 d. Prancūzijos valdžios institucijos nurodė Komisijai, kad nusprendė teigiamai atsakyti į jos prašymą ir panaikinti minėtą išleidimo į laisvą apyvartą reikalavimą; tai buvo padaryta 1991 m. birželio 6 d. Prancūzijos Respublikos oficialiajame leidinyje paskelbus *ministère de l'Économie, des Finances et du Budget* (Ekonomikos, finansų ir biudžeto ministerija, Prancūzija) pranešimą importuotojams ir eksportuotojams.

13 2008 m. gegužės 20 d. *Ysal* kreipėsi į Prancūzijos pirmosios instancijos teismą dėl Prancūzijos muitinės veiksmų, prašydama grąžinti muitus, kuriuos, kaip ji teigė, muitinė nepagrįstai surinko už iš trečiųjų šalių į Andorą 1988–1991 m. importuotas prekes (toliau – nagrinėjami muitai).

14 2010 m. birželio 15 d. sprendimu šis pirmosios instancijos teismas pripažino *Ysal* ieškinį nepriimtinu dėl teisės ir suinteresuotumo pareikšti ieškinį neturėjimo. 2011 m. gruodžio 13 d. šis sprendimas buvo paliktas nepakeistas apeliacine tvarka.

15 2014 m. sausio 21 d. sprendimu *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas, Prancūzija) atmetė *Ysal* pateiktą kasacinį skundą dėl šio apeliacinės instancijos teismo sprendimo. Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad tame sprendime *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas), be kita ko, pažymėjo, jog Andoros importuotojai grąžino bendrovei *Ysal* nagrinėjamus muitus, kuriuos ši už juos sumokėjo, todėl tik šie importuotojai turėjo teisę ir suinteresuotumą pareikšti ieškinį.

16 2015 m. liepos 16 d. minėti importuotojai, kurių teises perėmė *Caves Andorranes* ir YX, pareiškė ieškinį Prancūzijos muitinei *tribunal de grande instance de Toulouse* (Tulūzos apygardos teismas, Prancūzija), prašydami priteisti sumą, atitinkančią šios muitinės nepagrįstai surinktus nagrinėjamus muitus. 2017 m. liepos 4 d. sprendimu tas teismas atmetė šį ieškinį.

17 2020 m. vasario 10 d. sprendimu *cour d'appel de Toulouse* (Tulūzos apeliacinis teismas, Prancūzija) paliko nepakeistą minėtą sprendimą. Šiuo klausimu jis nurodė, jog tam, kad pagal Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalį ir Bendrijos muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą galėtų grąžinti nagrinėjamus muitus savo iniciatyva, Prancūzijos muitinė privalo turėti informaciją, būtiną tiek grąžintinai muito sumai, tiek kiekvieno mokėtojo tapatybei nustatyti, nereikalaujant atlikti neproporcingų tyrimų.

18 *Caves Andorranes* ir YX pateikė kasacinį skundą dėl šio sprendimo *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, motyvuodami iš esmės tuo, kad *cour d'appel de Toulouse* (Tulūzos apeliacinis teismas) 2020 m. vasario 10 d. sprendimu pažeidė Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalį. Šioje nuostatoje numatytai pareigai grąžinti muitus savo iniciatyva keliamas tik reikalavimas, kad būtų laikomasi trejų metų laikotarpio, skaičiuojamo nuo tos dienos, kai skolininkui buvo pranešta apie muitus. Kita vertus, šioje nuostatoje nenumatyta, kad muitinė privalo turėti informaciją, būtiną tiek grąžintinai muitų sumai, tiek kiekvieno mokėtojo tapatybei nustatyti. Taigi *cour d'appel de Toulouse* (Tulūzos apeliacinis teismas) tą pačią nuostatą papildė sąlyga, kurios joje nebuvo.

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad Prancūzijos muitinė teigia, jog savo iniciatyva grąžinti nagrinėjamus muitus gali tik tuo atveju, jei turi visą informaciją, kuria remdamasi gali nustatyti, kad jie buvo surinkti nepagrįstai ir turi būti grąžinti. Negalima reikalauti, kad ji atliktų išsamų tyrimą kiekvienam atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui grąžintinai muitų sumai nustatyti.

20 Taigi šis teismas siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalis ir Bendrijos muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad kompetentinga nacionalinė institucija privalo savo iniciatyva grąžinti nepagrįstai surinktus muitus tik tuo atveju, jei turi visą būtiną informaciją, kad tai padarytų, ir neprivalo imtis neproporcingų tyrimų, jei tokios informacijos neturi.

21 Minėtam teismui taip pat kyla klausimas, ar nacionalinės muitinės iniciatyva muitai gali būti grąžinami praėjus daugiau nei trejiems metams nuo skolininko informavimo apie muitus dienos. Atsižvelgdamas į 2012 m. birželio 14 d. Sprendimą *CIVAD* (C-533/10, EU:C:2012:347), kurio 21 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad Bendrijos muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatytas trejų metų laikotarpis grąžinti teisiškai neprivalomus muitus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pasibaigus šiam laikotarpiui kompetentingos institucijos nebegali savo iniciatyva grąžinti muitų, net jei būtų konstatuota, kad per minėtą laikotarpį jos nustatė, jog šie muitai teisiškai neprivalomi.

22 Tokiomis aplinkybėmis *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Reglamento Nr. 1430/79] 2 straipsnio 2 dalį, perkeltą į [Bendrijos muitinės kodekso] 236 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, reikia aiškinti taip, kad muitinės surinkti muitai turi būti grąžinami savo iniciatyva per trejų metų laikotarpį, skaičiuojamą nuo tos dienos, kai už jų surinkimą atsakinga institucija įtraukė juos į apskaitą, ar taip, kad muitinė turi turėti galimybę per trejus metus nuo įvykio, dėl kurio atsirado prievolė sumokėti muitus, nustatyti, kad šių muitų mokėti nereikėjo?

2. Ar [Reglamento Nr. 1430/79] 2 straipsnio 2 dalį, perkeltą į [Bendrijos muitinės kodekso] 236 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, reikia aiškinti taip, kad muitinės surinktų muitų grąžinimas savo iniciatyva priklauso nuo to, ar jai žinoma atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų tapatybė ir kiekvienam iš jų grąžintinos sumos, nereikalaujant, kad ji atliktų išsamius ar neproporcingus tyrimus?“

Dėl prejudicinių klausimų

23 Pirmiausia pažymėtina, kad, atsižvelgiant į tai, kada, kaip teigiama, atsirado teisė į nagrinėjamų muitų grąžinimą savo iniciatyva, pagrindinėje byloje taikytinos tik Reglamento Nr. 1430/79 nuostatos.

24 Taigi konstatuotina, kad savo dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad nacionalinės muitinės pareigos grąžinti muitus savo iniciatyva buvimas priklauso, pirma, nuo to, ar ji pati nustatė, kol nepasibaigė trejų metų laikotarpis nuo šių muitų įtraukimo į apskaitą dienos, kad jie buvo surinkti nepagrįstai, ir, antra, ar šiai muitinei žinoma atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų tapatybė ir kiekvienam iš jų grąžintina suma. Tokiomis aplinkybėmis šiam teismui kyla klausimas dėl priemonių, kurių minėta muitinė prireikus turi imtis, kad gautų tokią informaciją.

25 Iš šio reglamento 2 straipsnio 1 dalies, be kita ko, matyti, kad muitai grąžinami, jeigu kompetentingoms institucijoms priimtinu būdu nustatoma, kad į apskaitą įtraukta šių muitų suma susijusi su prekėmis, dėl kurių skola muitinei neatsirado, arba yra didesnė nei ta, kuri buvo teisiškai privaloma.

26 Minėto reglamento 2 straipsnio 2 dalyje numatytos dvi skirtingos tokio grąžinimo tvarkos, t. y. pateikus prašymą arba savo iniciatyva (šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 26 d. Sprendimo *Aqua Pro*, C-407/16, EU:C:2017:817, 41 punktą).

27 Taigi, pirma, pagal Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą muitai grąžinami, jeigu per trejus metus nuo tos dienos, kai jie buvo įtraukti į apskaitą, atitinkamai muitinės įstaigai pateikiamas prašymas. Antra, pagal šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, jeigu kompetentingos institucijos per šį laikotarpį pačios nustato, kad susiklostė kuri nors iš minėto reglamento 2 straipsnio 1 dalyje aprašytų situacijų, jos savo iniciatyva grąžina muitus.

28 Atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 1 dalyje aprašytas situacijas, darytina išvada, kad šios institucijos savo iniciatyva grąžina muitus, jei per minėtą laikotarpį pačios nustato, kad jie buvo surinkti nepagrįstai, t. y. jeigu pagal šio reglamento 2 straipsnio 1 dalį toms institucijoms priimtinu būdu, be kita ko, nustatoma, kad į apskaitą įtraukta šių muitų suma susijusi su prekėmis, dėl kurių skola muitinei neatsirado, arba yra didesnė nei ta, kuri buvo teisiškai privaloma.

29 Šiuo klausimu minėto reglamento 2 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje, kiek joje be išlygų numatyta, kad nacionalinė muitinė „savo iniciatyva grąžina muitus“, yra įtvirtinta muitinės pareiga grąžinti muitus be atitinkamo importuotojo prašymo.

30 Kadangi šioje nuostatoje žodžių junginys „per šį laikotarpį“ susietas su veiksmažodžiu „nustato“, šis žodžių junginys turi būti suprantamas taip, jog tam, kad atsirastų ši pareiga grąžinti, atitinkamą situaciją reikia nustatyti nepasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo tos dienos, kai muitai buvo įtraukti į apskaitą. Pagal Reglamento Nr. 1430/79 1 straipsnio 2 dalies e punktą ši diena atitinka administracinio akto, kuriuo kompetentingos institucijos pirmą kartą nustatė šių muitų sumą, priėmimo datą.

31 Vadinasi, reikia pripažinti, kad nacionalinės muitinės pareigos grąžinti muitus savo iniciatyva buvimas priklauso nuo to, ar ji pati nustatė, kol nepasibaigė šis trejų metų laikotarpis nuo atitinkamų muitų įtraukimo į apskaitą dienos, kad jie buvo surinkti nepagrįstai.

32 Taigi šiuo laikotarpiu apibrėžiama trukmė, per kurią nacionalinė muitinė, pati nustačiusi, kad muitai buvo surinkti nepagrįstai, turi įsipareigoti juos grąžinti savo iniciatyva. Vis dėlto, kaip iš esmės pažymėta generalinio advokato išvados 46–50 punktuose, pats grąžinimas nebūtinai turi įvykti per minėtą laikotarpį, todėl muitai gali būti grąžinti jam pasibaigus.

33 Be to, kadangi muitai taikomi konkrečioms sumoms, kurias nacionalinė muitinė apskaičiuoja remdamasi konkretaus asmens vardu pateiktomis muitinės deklaracijomis, tai, kad ši muitinė nustato, jog tokie muitai buvo surinkti nepagrįstai, neabejotinai reiškia, kad nustatomas jai žinomo asmens nepagrįstai atliktas konkrečios sumos, kuri jai taip pat žinoma, mokėjimas. Taigi nustatydama, kad muitai buvo surinkti nepagrįstai ir turi būti grąžinti, nacionalinė muitinė iš esmės žino tiek asmens, kuriam turi grąžinti muitus, tapatybę, tiek tikslią grąžintiną sumą.

34 Iš tiesų ši muitinė negali remtis tuo, kad nebeturi suinteresuotųjų asmenų pateiktų muitinės deklaracijų ar kad dėl jų nėra priimta individualių sprendimų, siekdama pateisinti galimą nepagrįstai surinktų muitų, kaip ji pati nustatė per Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje numatytą trejų metų laikotarpį, negrąžinimą šiems suinteresuotiesiems asmenims, nes, kol šis laikotarpis nėra pasibaigęs, muitinė privalo saugoti dokumentus ir informaciją, kurie gali būti svarbūs galimam surinktų muitų grąžinimui.

35 Šie argumentai taip pat taikomi tuo atveju, kai muitai buvo nepagrįstai surinkti dėl nacionalinės muitinės klaidos, susijusios su galimybe apmokestinti muitais importą iš konkrečios trečiosios šalies arba į ją. Žinoma, tokia klaida gali būti susijusi su dideliu skaičiumi ekonominės veiklos vykdytojų ir individualių sprendimų, todėl atitinkamos valstybės narės muitinei gali prireikti atlikti daug tyrimų, kad nustatytų asmenis, turinčius teisę į grąžinimą. Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją valstybės narės institucijos negali remtis praktiniais, administraciniais ar finansiniais sunkumais, kad pateisintų iš Sąjungos teisės kylančių pareigų neįvykdymą (2020 m. vasario 27 d. Sprendimo *Komisija / Belgija (Apskaitininkai)*, C-384/18, EU:C:2020:124, 58 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

36 Tiesa, siekiant grąžinti muitus, kurie, kaip nustatė nacionalinė muitinė, buvo surinkti nepagrįstai, kai kuriais atvejais jai gali prireikti tam tikros informacijos, kurios ji neturi ir negalėjo turėti. Tai gali būti, pavyzdžiui, asmens ar asmenų, kurie perėmė grąžintinus muitus sumokėjusio asmens teises, tapatybė, nes pagal Reglamento Nr. 1430/79 15 straipsnio pirmą pastraipą muitai grąžinami tik asmeniui, kuris tokius muitus sumokėjo, arba asmenims, kurie perėmė jo teises ir pareigas. Tai gali būti ir banko sąskaitos, į kurią pervedama grąžintina suma, duomenys.

37 Vis dėlto ši aplinkybė atitinkamu atveju yra svarbi siekiant nustatyti ne tai, ar egzistuoja pareiga grąžinti, nes tokia pareiga atsiranda nuo to momento, kai nacionalinė muitinė šio sprendimo 31 punkte nurodytomis sąlygomis nustato, kad muitai sumokėti nepagrįstai, o tai, ar delsdama grąžinti muitus ar net jų negrąžinusi ši muitinė neįvykdė pareigos veikti savo iniciatyva.

38 Konkrečiai kalbant, kai minėta muitinė ne dėl savo kaltės neturi informacijos, būtinos nepagrįstai surinktiems muitams grąžinti, kaip antai nurodytos šio sprendimo 36 punkte, tam, kad įvykdytų iš Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos kylančią pareigą grąžinti, ji turi imtis būtinų ir tinkamų priemonių šiai informacijai gauti. Žinoma, tokios priemonės neapima neproporcingų tyrimų, t. y. tyrimų, kuriems reikia žmogiškųjų ir materialinių išteklių, visiškai nesusijusių su tuo, ko galima pagrįstai tikėtis iš rūpestingos administracijos. Vis dėlto pasyvus muitinės elgesys, grindžiamas tuo, kad ji neturi minėtos informacijos, nesuderinamas nei su nurodyta jos pareiga grąžinti, nei su reikalavimais, kylančiais iš teisės į gerą administravimą – bendrąjį Sąjungos teisės principą, taikytiną valstybėms narėms, kai jos įgyvendina šią teisę (šiuo klausimu žr. 2022 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság ir kt.*, C-159/21, EU:C:2022:708, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

39 Taigi pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išsiaiškinti, ar galima laikyti, kad Prancūzijos muitinė pati nustatė, kol nepasibaigė trejų metų laikotarpis nuo nagrinėjamų muitų įtraukimo į apskaitą dienos, kad jie buvo surinkti nepagrįstai. Vis dėlto siekdamas palengvinti šį vertinimą Teisingumo Teismas gali pateikti visas Sąjungos teisės aiškinimo gaires, kurios būtų naudingos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Berlin Chemie A. Menarini*, C-333/20, EU:C:2022:291, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

40 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad 1991 m. sausio 23 d. Komisija išsiuntė Prancūzijos Respublikai pagrįstą nuomonę, teigdama, kad praktika, pagal kurią reikalaujama sumokėti muitus už prekes iš trečiųjų šalių į Andorą, prieštarauja Sąjungos teisei. 1991 m. kovo 27 d. raštu Prancūzijos valdžios institucijos informavo Komisiją, kad nusprendė teigiamai atsakyti į jos prašymą ir iš anksto pakeisti žemės ūkio produktų eksporto į Andorą tvarką, atsižvelgdamos į 1991 m. liepos 1 d. turėjusio įsigalioti Europos ekonominės bendrijos ir šios trečiosios šalies susitarimo nuostatas. 1991 m. birželio 6 d. ministro pranešimu Prancūzijos valdžios institucijos nutraukė šią praktiką dėl visų iš trečiųjų šalių į Andorą įvežamų prekių.

41 Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nuspręstų, kad iš šių faktų galima daryti išvadą, jog Prancūzijos muitinė netiesiogiai, bet neabejotinai, nustatė, kad muitai už iš trečiųjų šalių į Andorą importuojamas prekes buvo surinkti neteisėtai, turint omenyje tai, kad Komisijos pateikta pagrįsta nuomonė savaime nesukelia privalomų teisinių pasekmių (žr., be kita ko, 1998 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-191/95, EU:C:1998:441, 44 punktą), reikėtų pripažinti, kad tai nustatė „pati“ muitinė, todėl siekdama laikytis Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos ji privalėjo grąžinti nagrinėjamus muitus savo iniciatyva, nes jie buvo surinkti per trejus metus iki tokio nustatymo.

42 Jei paaiškėtų, kad norint grąžinti nagrinėjamus muitus Prancūzijos muitinei reikėjo papildomos informacijos, kaip antai nurodytos šio sprendimo 36 punkte, kurios ji neturėjo ir negalėjo turėti, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, siekdamas išsiaiškinti, ar ši muitinė nepagrįstai neįvykdė pareigos grąžinti muitus savo iniciatyva, kylančios iš šio 2 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos, turės išnagrinėti, ar nustačiusi, kad nagrinėjami muitai buvo surinkti neteisėtai, ji ėmėsi priemonių, kurios nebuvo neproporcingos, bet buvo būtinos ir tinkamos šiai informacijai gauti. Vis dėlto šiuo klausimu konstatuotina, kad iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, jog tokių priemonių buvo imtasi, tačiau tai turės įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

43 Atsižvelgiant į visus išdėstytus motyvus, į pateiktus klausimus reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1430/79 2 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa turi būti aiškinama taip, kad nacionalinės muitinės pareigos grąžinti muitus savo iniciatyva buvimas priklauso nuo to, ar ji pati nustatė, kol nepasibaigė trejų metų laikotarpis nuo šių muitų įtraukimo į apskaitą dienos, kad jie buvo surinkti nepagrįstai, o tai reiškia, kad šiai muitinei žinoma atitinkamų minėtus muitus sumokėjusių asmenų tapatybė ir kiekvienam iš jų grąžintina suma. Jeigu ta muitinė neturi ir negalėjo turėti visos informacijos, būtinos tam, kad nepagrįstai surinkti muitai būtų grąžinti juos sumokėjusiam asmeniui arba jo teises ir pareigas perėmusiems asmenims, siekdama įvykdyti pareigą grąžinti muitus ji turi imtis priemonių, kurios nėra neproporcingos, bet yra būtinos ir tinkamos šiai informacijai gauti ir muitams grąžinti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

44 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1979 m. liepos 2 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1430/79 dėl importo arba eksporto muitų grąžinimo arba atsisakymo juos išieškoti, iš dalies pakeisto 1986 m. spalio 7 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 3069/86, 2 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa

turi būti aiškinama taip:

nacionalinės muitinės pareigos grąžinti muitus savo iniciatyva buvimas priklauso nuo to, ar ji pati nustatė, kol nepasibaigė trejų metų laikotarpis nuo šių muitų įtraukimo į apskaitą dienos, kad jie buvo surinkti nepagrįstai, o tai reiškia, kad šiai muitinei žinoma atitinkamų minėtus muitus sumokėjusių asmenų tapatybė ir kiekvienam iš jų grąžintina suma. Jeigu ta muitinė neturi ir negalėjo turėti visos informacijos, būtinos tam, kad nepagrįstai surinkti muitai būtų grąžinti juos sumokėjusiam asmeniui arba jo teises ir pareigas perėmusiems asmenims, siekdama įvykdyti pareigą grąžinti muitus ji turi imtis priemonių, kurios nėra neproporcingos, bet yra būtinos ir tinkamos šiai informacijai gauti ir muitams grąžinti.

Parašai.